

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 700-07/14-7/ EPA 2025-VI
Ljubljana, 17. 9. 2014

Državni svet Republike Slovenije je na 21. seji 17. 9. 2014, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/2013), sprejel naslednje

M N E N J E

k Skupnemu poročilu o delu državnih tožilcev za leto 2013

Državni svet **se je seznanil** s skupnim poročilom.

Predlagatelj je predstavil nekaj statističnih in vsebinskih podatkov iz skupnega poročila. Državni tožilci so bili v letu 2013 za 1% bolj uspešni v postopkih pred sodišči prve stopnje zoper obtožene polnoletne osebe kot 2012 in za 3% bolj kot 2011. Obsojenih je bilo 10.162 oseb, število ovadenih polnoletnih in pravnih oseb se v primerjavi s prejšnjimi leti še vedno dviguje, medtem, ko je trend pri mladoletnih osebah že peto leto obraten. Za 30% se je povečala tudi količina denarnih kazni, ob zmanjšanju deleža pogojnih kazni in več izrečenih zapornih kaznih. Glede na predstavljeno statistiko v skupnem poročilu, državna tožilstva politiko pregona v sodelovanju z drugimi službami uspešno izvajajo in zato se rezultati dela državnih tožilcev izboljšujejo. Povečala se je intenziteta in uspešnost obravnavanja korupcijskih kaznivih dejanj. V letu 2013 je prišlo tudi do več kot 50% povečanja ovadb za kazniva dejanja zoper delovno razmerje in socialno varnost. Tudi na tem segmentu se je uspešnost tožilstva povečala, saj je delež obsodilnih sodb 57% in je najvišji v preteklih 5 letih. Skupno število pritožb se še naprej zmanjšuje, v letu 2012 jih je bilo 1993 in v letu 2013 še 1667. Aktivnost tožilcev v fazi pritožb na sodbe je ustrezna, saj je večini pritožb državnih tožilcev ugodeno.

Predlagatelj je poudaril, da so državna tožilstva kadrovsko še vedno preslabo zasedena, situacija se bo sicer nekoliko popravila, ker je država pred poletjem 2014 odobrila razpis za nove zaposlitve strokovnih sodelavcev in državnih tožilcev. Zaradi premajhnega števila tožilcev se povečuje njihova obremenjenost in zato se ne sledi praksi, da tožilec na sodišču zastopa izključno zadeve, ki so mu bile dodeljene v reševanje in ki jih tudi najbolje pozna. Zaradi racionalizacije in varčevanja sta bili v letu 2013 ukinjeni zunanji enoti državnih tožilcev na Vrhniki in v Radovljici in po mnenju predlagatelja se bo ta trend še nadaljeval, saj poleg racionalizacije, večja tožilstva pomenijo tudi manjšo možnost zlorab. Državni tožilci opozarjajo na nujnost novele Zakona o državnem tožilstvu, ki se je skupaj z Ministrstvom za pravosodje intenzivno pripravljala, vendar zaradi predčasnih volitev ni bila vložena v zakonodajno proceduro.

* * *

Skupno poročilo je pripravljeno na podlagi 150. člena in drugega odstavka 241. člena Zakona o državnem tožilstvu. Vsebuje podatke za vsa okrožna državna tožilstva, Specializirano državno tožilstvo in njegov Posebni oddelek, za vse oddelke Vrhovnega državnega tožilstva in slovensko predstavništvo v Evrojustu.

Državni svet je izpostavil postopke zoper pravne osebe, kjer se delež obsojenih povečuje, z 28% v letu 2011, na 32% v letu 2012, do 48% v letu 2013. Za 66% so se povečali zahtevki za odvzem premoženja, zelo veliko je bilo sklenjenih sporazumov o priznanju krivde. Delež obsodilnih sodb je 83%, kar je več kot prejšnja leta in v celoti gledano gre za visok delež obtožb. Rezultati v segmentu odvzema protipravno pridobljenega premoženja so se v 2013 bistveno izboljšali in tako je bilo v skupaj 107 kazenskih zadevah odrejeno zavarovanje odvzema protipravne koristi v višini preko 418 milijonov evrov. Institut priznanja krivde je bistveno pripomogel k skrajšanju kazenskih postopkov na sodišču in k zmanjševanju stroškov. Pri postopkih priznanja krivde je potrebna velika angažiranost državnih tožilcev, kar še povečuje njihovo obremenjenost.

Državni svet se pridružuje opozorilom Vrhovnega državnega tožilstva o problematiki kadrovske zasedenosti državnih tožilcev in glede popolnega zastoja zaposlovanja državnotožilskih pripravnikov. Problem se bo izrazito pokazal šele čez nekaj let, ko s strani pripravnikov ne bo priliva kvalitetnega kadra za opravljanje tožilskega dela. Preko javnih natečajev in pridobivanja pripravnikov je mogoče vzgajati in usmerjati uslužbence, ki v prihodnjih letih začnejo s samostojnim delom in gre za ustaljene in mehke prehode. Kljub razpisu za nove strokovne sodelavce in državne tožilce, ki je potekal v prvi polovici leta 2014 bo na državnih tožilstvih še vedno premalo zaposlenih, kar ne zadošča za zadovoljivo izvrševanje funkcije pregona z vsemi obveznostmi, ki jih prinaša razvoj družbe in kazensko pravnega sistema. Naloge so se v preteklem obdobju še povečevale: rast pripada zadev, večje število razpravljajočih sodnikov, več razpisanih obravnav, več zahtevnih postopkov, sredi leta 2013 pa je bila podpisana tudi zaveza državljanom, s katero sta se Vlada RS in sodstvo opredelila za ukrepe za učinkovitejše postopke, mnogi se nanašajo na povečano aktivnost sodišč, kar bo pomenilo še večjo obremenjenost tožilcev.

Državni svet podpira Vrhovno državno tožilstvo, da se usklajen predlog sprememb Zakona o državnem tožilstvu po konstituiranju nove vlade čim prej vloži v zakonodajno proceduro.

Na zakonodajnem področju Državni svet v skladu z opozorili v skupnem poročilu ugotavlja, da se kaže potreba po spremembi zakonodaje na področju protipravno pridobljenega premoženja, kjer so se rezultati v letu 2013 sicer izboljšali. Pri obravnavi tega segmenta je bilo izpostavljeno nekaj težav, kot je problem ureditve sistema podaljševanja začasnih zavarovanj v kazenskem postopku (pripravljen je predlog spremembe Zakona o kazenskem postopku) in problem odsotnosti evidence in nadzora nad izrečenimi odvzemi protipravne koristi v kazenskih postopkih, še posebej nad dejansko izvršitvijo sodb (podatke ima sodišče). Spremembe ZOPNI (Zakon o odvzemu premoženja nezakonitega izvora) so bile ocenjene kot pozitivne, predvsem sprememba definicije lastnika premoženja, je pa v njem še nekaj nedomišljenih rešitev, kot npr. uporaba dokazov pridobljenih v okviru finančne preiskave v kazenskih postopkih in nelogično določilo, ki določa tajnost podatkov pridobljenih v finančni preiskavi, ne določa pa tajnosti postopka finančne preiskave. Državni svet se strinja, da je treba v ZOPNI uveljaviti vse potrebne spremembe, ki bodo omogočale uveljavljanje hitrih in doslednih rešitev, saj gre za segment s področja preganjanja kriminalitete, ki v javnosti najbolj odmeva in mnogokrat določa odnos javnosti do pravosodja in organov pregona. Vsi ukrepi pa morajo biti v ustreznem ravnotežju med interesi javnosti in človekovimi pravicami obdolžencev.

Državni svet je izpostavil pozitiven napredek, ki ga je Slovenija storila pri pregonu kaznivih dejanj pranja denarja, saj so tožilci v letu 2013 za 20 oseb dosegli obsodilne sodbe (nekatero so že pravnomočne), prav tako pa so vložili tudi zahteve za preiskavo zoper 122 oseb. Tudi

zato je organizacija Mednarodni odbor ekspertov za evalvacijo ukrepov za preprečevanje pranja denarja (MONEYVAL) iz Strasbourga v letu 2013 Slovenijo izvzela s seznama držav pri katerih se napredek pregleduje vsako leto, pregledi bodo sedaj potekali na 5 do 6 let.

Ob pregledu ovadb mladoletnih oseb v skupnem poročilu, je bilo s strani Državnega sveta opaženo, da se to število zmanjšuje. Predlagatelj je pojasnil, da vzroke za zmanjšanje preverjajo, ali se je obravnava mladoletnih oseb spremenila ali je razlog kaj drugega, saj statistika ne kaže zmanjšanja mladoletne kriminalitete. Pri pregledu nalog za odloženi pregon proti mladoletnim osebam Državni svet tudi v tokratnem mnenju opozarja, da je nenavadno, da je precej vplačil v korist javnih ustanov in vplačil v dobrodelne namene, kar pomeni, da ta vplačila opravijo starši mladoletnih oseb in Državni svet meni, da bi bilo bolj vzgojno ta način pri mladoletnih osebah zelo omejiti in dati večji poudarek opravljanju dela v splošno korist.

Državni svet podpira prizadevanja Vrhovnega državnega tožilstva za izboljšave na vseh področjih, ki so pomembna za nadaljevanje dobrega dela državnih tožilcev. Treba je urediti tudi materialne in finančne pogoje delovanja, kamor sodi obnova izrabljenega voznega parka državnega tožilstva, nakupi zadostnega števila računalnikov in ostale nujne opreme.

* * *

Za poročevalca je določen državni svetnik Rajko Fajt.

Mitja Bervar
predsednik